

Wat zijn dit voor vragen?

DE KEUZEN VAN ROELAND FERNHOUT

Projectiel

Theater moet gevaarlijk zijn, vindt acteur Roeland Fernhout (46). Daarom speelt hij de vrouwenrol in Shakespeares *De getemde feeks* van Nina Spijkers.

Door Hein Janssen

Roeland Fernhout als feeks Katherina: geniaal idee of modern gedoe?

'Toen Nina Spijkers mij belde of ik Katherina wilde spelen, zei ik meteen ja, want het is natuurlijk een gigantisch cadeau! Als ik kijk naar mijn palmares, naar welke rollen ik heb mogen spelen - Jago, Brutus, Polonius, en dat zijn dan alleen nog maar de Shakespeare-rollen - en dat ik daar dan nog feeks Katherina aan mag toevoegen, nou, dat is weinig acteurs gegeven.

'Nee, ik heb haar niet gevraagd waarom ik een vrouw moet spelen. Juist dat ongerijmde, het levensgevaarlijke van deze hele onderneming triggert mij. Voor hetzelfde geld zitten we er flink naast, maar dat risico wil ik in het theater juist nemen, anders verveel ik me dood. Het leven is al zo saai.'

Katherina in travestie of gewoon met je baard?

'Dat ga ik je niet vertellen. Tja, wat is een vrouw? Hoe speel je een vrouw? Uiteindelijk begint en eindigt het in mijn eigen verbeelding. Ik hoef me niet op te tutten met allerlei theatrale tekens of een korset aan, want dan valt er niets meer te spelen. Hoe meer ik uittrek in deze voorstelling, en dat zal gebeuren, hoe meer ik de vrouwelijkheid kan tonen. Ik ben op de toneelschool trouwens afgestudeerd met een vrouwenrol. Met vier jongens speelden we de hele *Hamlet* en ik was Getrude, Hamlets moeder. Een vrouw spelen, dat ga ik later in mijn carrière niet meer meemaken, dacht ik toen. En kijk nu eens: Katherina komt op mijn pad!

Nina Spijkers (31) of Ivo van Hove (60)?

'Appels en peren! Ik houd zielsveel van Ivo, ik ben met hem opgegroeid, ik speelde al bij hem toen hij nog bij het Zuidelijk Toneel zat en ik ben ook geluidsontwerper bij hem geweest. Zijn werk zit heel diep in mij verankerd, en hij zit heel diep in mij. Ik vind hem een fantastisch kunstenaar en er gaat geen dag voorbij of ik denk aan iets dat hij mij in al die jaren heeft toevertrouwd of toegesnauid. De reden dat ik bij hem en Toneelgroep Amsterdam wegging, is omdat ik wilde groeien als mens én als acteur. Voor mij zijn die twee dingen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ivo zei ooit tegen mij: 'Roeland, als jij een groot acteur wilt zijn, moet jij ook een groot mens zijn.' Ik vond dat wonder-schoon.

'Hij kent mij al vanaf dat ik een 22-jarig blaagje was, op een gegeven moment moest ik onder zijn ogen weg, anders zou ik altijd dat joch zijn gebleven. Ik weet nu dat het een goede beslissing is geweest. Ik groei intussen als een gek.

'Nina heeft mij als een veel completer acteur ontmoet, en ik vind het fijn dat ik haar kan geven wat zij wil. Ik stel mij dienstbaar op, zodat zij zich kan ontwikkelen als regisseur. Ja, ze is nog pril en schonkig en vol jonge energie, maar zij heeft alle capaciteiten die ik van een kunstenaar verlang.'

In vaste dienst of vrij en blij als freelancer?

'Het was mijn eigen keuze om in 2015 Toneelgroep Amsterdam te verlaten. Zo'n groot instituut sluit om je heen als een kubus en ik moest die kubus uit. Ik wilde minder toneel doen en meer film, meer internationaal werken en ook met jonge mensen. En ik wilde schrijven. Alle doelen zijn nu zo'n beetje bereikt, behalve dat schrij-

ven: ik heb nog geen letter op papier gekregen.

'Maar het eerlijke antwoord is ook: ik vind het nog steeds doodeng. Als freelancer moet je maar afwachten of er genoeg werk is. Ik heb nu nog de luxe te kunnen kiezen, maar dit is een hardvochtig vak en je moet het doen met de rollen die je toegeworpen krijgt. Ik kies overigens alleen voor de projecten die voor mij uitdagend zijn, zoals deze *Feeks*. Een van onze voor-nemens is dat dit geen nette, keurige voorstelling wordt. We hopen op ont-regelend theater.'

Genoeg waardering gehad of het had wel wat meer gekund?

'Waardering van Ivo, bedoel je? Dat is sowieso een rare vraag: waardering is iets wat je wilt krijgen, en Ivo's natuur is per definitie niet meteen te geven wat jij wilt hebben. Maar eigenlijk is het antwoord: ja, ik voel me genoeg gewaardeerd. Ivo noemde mij de nagel aan zijn doodskist, en dat is zo ongeveer het liefste wat hij tegen een mens kan zeggen.'

Expeditie Robinson of Wie is de Mol?

'Expeditie Robinson, honderd procent! Ik heb ook in *Wie is de Mol?* gezeten, maar moest halverwege ziek naar huis worden vervoerd. Los daarvan: de makers van *Expeditie Robinson* zijn ongelooflijk goed en integer. Het is natuurlijk een realityprogramma, maar het wordt met een enorme bezieling en liefde voor het spel gemaakt. Ik keek het al heel lang, ook toen het nog met niet-BN'ers was. Ik ben altijd wezenloos geïnteresseerd geweest in groepsdynamiek en daar gaat dat programma natuurlijk vooral over. En ik hou van ongerepte natuur, dat zijn de enige plekken in de wereld waar ik rust vind. Ik was al een paar keer gevraagd, maar hield de boot een beetje af. Veel deelnemers zien het als een opstapje om nog vaker op tv te komen. Voor mij gold dat niet, nee, alsjeblieft niet zeg. Ik heb al een carrière en die is gebaseerd op wat ik kan.

Acteur of tv-presentator?

'Acteur! Job Gosschalk – intussen in heel Nederland in ongenade gevallen – zei ooit: 'Roeland, jij bent als een schot hagel: je doet alles, je kunt alles, maar het blijft daardoor toch wat ongericht.' Ik snapte dat wel. Door mijn onrustige natuur pak ik heel veel dingen aan, maar nu heb ik bewust gekozen: ik ben in eerste instantie acteur. Alles wat ik vanaf nu doe, moet een relatie hebben met mijn acteur-zijn.'

Je noemde Job Gosschalk: terecht of onterecht dat hij in ongenade is gevallen?

'In mij gaan nu duizend alarmbellen af, want man, man, dit is zo'n heftig onderwerp! Die hele discussie rond #MeToo is een mijnenveld. Op de toneelschool waar ik nu les geef, is dit echt een heel groot ding. Ik denk dat het voor alle jongens en meisjes die nu jong zijn een fantastische ontwikkeling is. Wij kunnen een veilig klimaat creëren, waarin zij veel sneller hun grenzen kunnen aangeven. Of die val van Job rechtvaardig is? Zijn gedrag is grensoverschrijdend geweest, dat heeft hij zelf gezegd. Maar het is allemaal zo gevaarlijk om hierover te oordelen. Seksualiteit blijft natuurlijk een drift, en die drift proberen wij nu met zijn allen rationeel te plaatsen. Maar in dit geval gaat het natuurlijk ook om machts- en werkrelaties.

'Toen ik 14 was, heb ik auditie gedaan voor een semiprofessionele theatergroep in Delft. Bij de regisseur thuis moest ik een improvisatie doen: ik liep op een strand waar het warmer en warmer werd. Op een gegeven

moment moest ik in mijn onderbroek door die kamer banjeren. Dit is gek, dacht ik, dit gaat niet meer over toneelspelen, en ik ben weggegaan. Toen ik veel later hoorde dat die man was overleden, dacht ik toch: zo, die zijn we kwijt.

'Zeker, ik heb daarna ook wel eens ergens een hand gehad waar die niet hoorde, tijdens een gezellige avond in een café. Maar ik kan volmondig zeggen dat ik nooit in raar vaarwater terecht ben gekomen.'

Ongeleid projectiel of de rust zelf?

'Ik weet het, er hangt altijd een soort onrust om mij – ik zie ieder vogeltje fladderen en vliegen. Omdat alles mij zo snel verveelt, denk ik, het enige wat mij niet verveelt is verdieping. Ik ken mijzelf ook: deze geest die maar bezig is, dit lijf dat alle kanten op gaat. Ik stond laatst met Katja Schuurman op de set van *De Club van Lelijke Kinderen* en zat met verbazing naar haar te kijken. Omdat ik vaak hoor dat ik druk ben, dacht ik: mijn god, als ik ook maar een fractie ben van wat zij is, dat zou ik heftig vinden!

'Dat zei ik tegen haar en vervolgens kijkt ze me aan en zegt: maar Roeland, jij bent veel erger! Dat kan niet waar zijn, dacht ik, en deed meteen een rondvraag op de set. En jawel, daar kwam uit dat ik drukker was dan Katja. Ik heb me daar een tijdlang rot over gevoeld. Heb ik dan adhd?, moet ik pillen gaan slikken?, vroeg ik me af.

'Maar Katja zei ook iets goeds: mensen vinden het van jou niet erg, omdat het niet gaat om jezelf te pomen, maar puur over hoe je in het leven staat, waar je van aangaat. Ze denken niet: wat maakt die gast een hoop lawaai.'

Het temmen van de feeks.

28/2 première in De Toneelschuur Haarlem. Tournee t/m 20/4.

Roeland Fernhout

1972 Geboren in Tilburg
1993 Tv-serie *Diamant*
1995 Speelfilm *Zusje*, met Kim van Kooten
1999 Tv-film *Suzy Q*, met Carice van Houten
1999-2015 Toneelgroep Amsterdam (TGA)
2000 *All Stars*, tv-serie
2005 *Scènes uit een huwelijk*, TGA
2005 Deelnemer aan *Wie is de Mol?*

2005 Presentator *RTL-Travel*
2008 *Angels in America* bij TGA
2009 *Kruistochten* bij TGA
2010 *Al mijn zonen* bij TGA
2013 *Lange dagreis door de nacht* bij TGA
2017 *Ivanov* bij Toneelschuurproducties
2017 Deelnemer *Expeditie Robinson*
2019 Katherina in *Het temmen van de feeks* bij Toneelschuurproducties

'Hoe speel je een vrouw? Dat begint en eindigt in je eigen verbeelding'

Foto **Ivo van der Bent**